

Áttekintés

Pillantás az oktatásra: OECD mutatók, 2003

Overview

Education at a Glance: OECD Indicators – 2003 Edition

Hungarian translation

Az Áttekintések az OECD kiadványok kivonatos fordításai.
Az Online Könyvesboltban (www.oecd.org/bookshop) díjmentesen állnak
rendelkezésre.

Ez az Áttekintés nem hivatalos OECD fordítás.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

GAZDASÁGI EGYÜTTMŰKÖDÉSI ÉS FEJLESZTÉSI SZERVEZET

Főbb vizsgálati eredmények

Számos főbb gazdasági mutató napi szinten ingadozik. A hírösszefoglalók pedig a gazdaságpolitikák sikerét vagy kudarcát — kevés kivételtől eltekintve — negyedéves vagy éves növekedési rátákból ítélik meg. Az oktatás esetében azonban nehezebb hasonló módon eljárni, hiszen úgy az oktatáspolitiká, mint a teljesítmény mérését szolgáló mutatók összességében sokkal lassabb ütemben változnak. Igaz, a gyermekeink olvasásban, matematikában vagy természettudományban nyújtott teljesítményéről szóló főcím megijesztheti az embereket. Ugyanakkor, öt-tíz évnek, vagy akár egy generációnyi időnek kell eltelnie ahhoz, hogy az oktatáspolitiká ezen kérdésekben gyümölcsöt hozzon. Ez egyáltalán nem meglepő, ha figyelembe vesszük azt, hogy a középiskolában idén végző diákok oktatási eredményeit iskolakezdésük idején, 1990 táján szerzett, és valószínűleg az 1960-as években képzett tanároktól származó ismeretek befolyásolhatják.

Mégis, figyelembe véve a köz- és magánkiadásokat, az OECD-országokban az oktatás nem pusztán a GDP 5,9%-át elemésztő tétel, hanem a mai tudásalapú társadalom kulcsfontosságú erőforrása. Nem kellene-e tehát közelebbről figyelemmel kísérnünk az oktatás teljesítményét? Az OECD már eddig is adott választ erre a kérdésre, hiszen több mint egy évtizede gyűjt megbízható oktatási mutatókat, és összehasonlító adatokat használ egyes hosszabbtávú trendek nyomon követhetősége érdekében. Az *Education at a Glance* („Pillantás az oktatásra”) című éves összefoglaló kiadványa — melynek épp most jelent meg legutóbbi kiadása — megerősíti, hogy igenis, a dolgok lassan változnak, de világosan rámutat a változás irányára.

Néhány főbb 2000–2001-es adat összevetése az 5–10 évvel ezelőtti mutatókkal számos, továbbra is jól ismert hasonlóságot mutat. Vegyük például a kiadási szinteket! 19 OECD-országból 14-ben 1995 és 2000 között reálértékben több mint 5%-kal növekedtek az oktatási intézményekre fordított köz- és magánkiadások. Az 1990-es évek elejével szemben azonban az oktatási intézményekre fordított kiadások növekedése általában elmaradt a nemzeti jövedelem növekedésétől. Továbbra is Dánia és Svédország fordítja a legtöbb állami erőforrást az oktatási rendszerre, a GDP 6,4%-át, illetve 6,3%-át. A közkiadások mind az EU-térségben, mind pedig az Egyesült Államokban a GDP 4,8%-át teszik ki, viszont az oktatásra fordított jelentős magánkiadások (1,8% a felsőfokú oktatásra és 0,4% az alacsonyfokú és középfokú oktatásra) az Egyesült Államokban 7%-ra emelik az oktatási intézményekre fordított összkiadásokat (összehasonlítva az EU-térség 5,3%-ával), ezáltal közelítve a legtöbb oktatási kiadással bíró országhoz. Ebben a kategóriában jelenleg Koreáé az első hely, ahol szintén jelentős a felsőfokú oktatásra fordított magánkiadások mértéke. Japán a szerényebben költekezők közé tartozik (4,6%) még akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy a magánkiadások szintje az átlagosnál magasabb (1,2%).

A beiskolázási szintek vonatkozásában azonban jelentős változások történtek. Korábbi, 1990-es mutatók tanúsága szerint az európai országokban a kora gyermekkori oktatásban magasabb a részvételi arány, míg a népesség alacsonyabb százaléka folytatja tanulmányait az egyetemi diploma

megszerzéséért, mint az Egyesült Államokban, Kanadában vagy Ausztráliában. Ez a kép mára azonban megváltozott. Különösen, számos európai országban, mint például az Egyesült Királyságban és egyes skandináv országokban, a fiatalok több mint egyharmada egyetemi szintű végzettség megszerzéséig folytatja tanulmányait. A mai beiratkozási arányok arra engednek következtetni, hogy az egyetemi szintű oktatás kiterjedése tovább folytatódik: tíz 2001-ben középiskolát végzett diákból élete folyamán valószínűleg négy vesz részt olyan felsőfokú oktatási programban, mely a baccalaureatussal (a legalsó egyetemi fokozat) egyenértékű vagy ennél magasabb egyetemi szintű diploma megszerzéséhez vezet. Új-Zéland, Finnország, Svédország, Lengyelország és Ausztrália esetében ez az arány a végzetteknek több mint kétharmada. Ez jelentős nyomást gyakorolt az oktatás finanszírozására. 22 OECD-ország közül nyolcban a felsőfokú oktatási intézményekre fordított kiadások nem tudtak lépést tartani a jelentkezők számának növekedésével. Ennek következtében az egy felsőoktatási hallgatóra jutó oktatási kiadások 1995 óta reálértékben csökkentek.

A munkaerő iskolázottsági szintjének vonatkozásában csak fokozatosan érezhető az ilyen változások hatása. például, a fiatalok végzési arányában tíz évvel ezelőtt bekövetkezett növekedés a jelenlegi munkaképes korú lakosság mintegy egynegyedét érinti. Az 1. diagram mindazonáltal azt mutatja, hogy néhány országban jelentős változás tapasztalható a jól képzett fiatalok arányában. A 25–34 éves korcsoporton belüli felsőfokú végzettségük aránya mindenhol növekszik, de Ausztráliában, Belgiumban, Kanadában, Franciaországban, Írországon, Koreában, Norvégiában, Spanyolországban, Svédországban és az Egyesült Királyságban kimagaslóan gyors ütemben; ezen országok 1991 óta kétszámjegyű növekedést realizáltak, ami utoléri — de legalábbis nagyon megközelíti — az Egyesült Államok eredményeit. Az 1990-es évek elején Németországban és az Egyesült Királyságban a 25–34 év közötti korcsoport egyötödét tették ki a magasan képzett fiatalok. A helyzet Németországban azóta sem sokat változott, az Egyesült Királyságban viszont mára már az egyharmadot közelíti meg a magasan kvalifikáltak aránya. Ez a tény azt sugallja, hogy Németország nehézségekkel szembesült a felsőoktatás hozzáférhetőségének kiterjesztése terén, de a folyamatban lévő reformok — melyek az 5–6 év alatt megszerzhető diplomafokozatnak egy többlépcsős diplomarendszerrel való felcserélését célozzák meg —, a jövőben talán megváltoztatják majd e képet. Meg kell jegyeznünk azonban, hogy ezek az adatok a „felsőfokú” oktatásra vonatkoznak, ami nem csak a teljes egyetemi diplomafokozatokat adó képzéseket öleli fel, hanem számos alacsonyabb szintű diplomát nyújtó képzést is. Ez utóbbi képzési forma különösen gyakori Japánban, mely megmagyarázza az ország magas felsőfokú végzettségi szintjét.

Az oktatási rendszerek folyamatos kiterjesztésén kívül számos egyéb jellemző is kirajzolódik.

Az 1990-es évek azt az évtizedet fémjelezték, amikor a nők tanulmányi előmenetelben megelőzték a férfiakat. Ma a legtöbb OECD-országban sokkal valószínűbb, hogy a fiatalok közül nők szereznek első diplomát egyetemi szintű oktatási intézményben. Csak három országban (Japán, Svájc és Törökország) sokkal valószínűbb, hogy inkább férfiak szereznek egyetemi diplomát. A múltban a férfiak számára jobb volt az oktatás hozzáférhetősége, és a korábbi mutatók azt jelzik, hogy az összehasonlítható adatokkal rendelkező országok felében még 1990-ben is magasabb volt a férfiak egyetemi szintű végzési aránya. Az iskola- és pályaválasztásban azonban továbbra is megmaradnak a nemek közti különbségek: a fiatal férfiak még mindig a fizikán, matematikán és műszaki tudományokon alapuló képzéseket kedvelik inkább, míg a fiatal nők inkább a társadalomtudományokhoz, egészségügyhöz és tanításhoz kötődő képzéseket részesítik előnyben. A humán tárgyakkal, művészetekkel, oktatással, egészségüggyel és szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos egyetemi szintű képzések végzettjeinek átlagosan több mint kétharmada nő, míg a matematika vagy számítástechnika szakosok között kevesebb mint egyharmad; a mérnökök,

a gyáripari vagy építész végzettségűek között pedig kevesebb mint egynegyed a nők aránya. A férfiak úgyszintén nagyobb valószínűséggel szereznek tudományos fokozatokat, például doktori címet. A 2000-ben az OECD által végzett, a tizenöt évesek teljesítményét vizsgáló „PISA” felmérés alapján a felmérésben résztvevő 43 ország mindegyikében a lányok voltak a jobb olvasók tizenöt éves korukra. Az országok körülbelül felében a fiúk voltak jártasabbak a matematikában, bár itt kisebbek voltak a különbségek. A természettudományi ismeretek terén viszont kevés jelentős eltérést észleltek. A „PISA” felmérésben résztvevő 43 országból 40 esetében a tizenöt éves lányok a fiúknál magasabb elvárásokról számoltak be jövőbeni foglalkozásukkal kapcsolatban. Az egyetemeken jelenleg végzőkről alkotott kép azonban azt tükrözi, hogy a fiúk karrier-reményei sokkal gyakrabban kapcsolódtak a fizikához, a matematikához vagy a műszaki tudományokhoz (átlagosan a fiúk 18%-a a lányok 5%-ával szemben), míg a lányok gyakrabban tartották valószínűnek, hogy az élettudományokhoz vagy az egészségügyhez kapcsolódó foglalkozásuk lesz majd (a lányok 20%-a szemben a fiúk csupán 7%-ával).

Az iskolák között ma és 1990-ben az információs és kommunikációs technológia (IKT) használata a legnyilvánvalóbb különbség. Míg 1990-ben még a felső középiskolák többsége az alapvető számítógépes rendszerek oktatási célú bevezetése előtt állt, ma gyakorlatilag minden egyes iskola megtette ezt már; az évtized végére a legtöbb iskola folyamatos Internet-hozzáféréssel, és e-maillal rendelkezett. Azonban, az új technológiák átvétele eddig korántsem volt egységes, amint azt az idei „Education at a Glance” („Pillantások az oktatásra”) című kiadvány is mutatja. Ahogy a 2. diagram szemlélteti, egyes országok – mint például Belgium (Flamand Közösség), Dánia, Finnország, Franciaország és Svájc – hamarabb vezették be az IKT-t a felső középiskolákban, míg mások – például Korea vagy Spanyolország – sokkal később tették ezt.

Általában az IKT-t korán bevezető országok úgyszintén azok, amelyek a mai napig a legnagyobb mértékben biztosították a forrásokat e terület fejlesztésére. Korea azonban ellenpéldaként említhető meg, ugyanis nemrég kezdte meg a beruházásokat, mégis egyike azoknak az OECD-országoknak, ahol a legalacsonyabb az egy számítógépre jutó diákok száma. Mindamellet, a számítógépek hozzáférhetősége önmagában nem garantálja hatékony használatukat is. A felmérésbe bevont tizennégy országban átlagosan a felső középiskolás diákok 63%-a jár olyan iskolába, ahol az igazgató állítása szerint a tanárok tudásának és ismereteinek hiányosságai akadályozták az IKT sikeres megvalósítását. Ez az arány legalább 75%-ot tett ki Franciaországban és Norvégiában.

Összegezve, ezek a mutatók nem adnak kizárólagos választ az örökös kérdésre: melyik oktatási rendszer a legjobb? Viszont eszközt adhatnak az oktatáspolitikai formálói számára a beruházást és fejlesztést igénylő területek időről időre történő meghatározására. Továbbá, egyre hasznosabb nemzetközi mércékkel szolgálhatnak, melyek minden ország számára lehetővé teszik, hogy saját haladását a többi ország teljesítményével összevetse, ezáltal elősegítse oktatási rendszereink fejlődését.

Az idei kiadás egyéb fontos vizsgálati eredményei:

Tanárhiány

- A felmérésben részt vett 14 OECD-ország iskolaigazgatói arról számoltak be, hogy a 2001/2002-es tanév elején a középiskolai felső tagozatos (teljes munkaidősnek megfelelő) tanári állások átlagosan 12%-a betöltetlen volt. A beszámolók szerint a számítástechnika, matematika, idegen nyelvek, természettudomány és technika tanárok hiánya a legégetőbb, míg a művészeti tárgyak, testnevelés, a társadalmi ismeretek és az oktatás nyelvének esetében ez sokkal kevésbé jellemző.
- Az iskolaigazgatók szerint e 14 országban a teljes munkaidős tanárok átlagosan 14%-a, míg a részmunkaidősök 31%-a nem felelt meg teljesen a mai hivatalos képesítési követelményeknek.
- Belgiumban (Flamand Közösség), Dániában, Magyarországon, Norvégiában és Svédországban az új középiskolai felső tagozatos tanárok szerződtetése általában az iskola feladata, míg Olaszországban, Portugáliában és Spanyolországban a középiskolai felső tagozatos diákoknak legfeljebb negyede iratkozott be olyan iskolába, ahol ez – az iskolaigazgatók tájékoztatása szerint – az iskola feladata.
- A tanárhiány az elkövetkezendő években, a tanerő jelentős részének nyugdíjba vonulásával még súlyosabbá válhat. 19 OECD-országból 15-ben a legtöbb alpfokú oktatásban dolgozó tanár legalább 40 éves, Németországban, Olaszországban és Svédországban viszont a tanárok több, mint egyharmada 50 évnél idősebb. Az 1998-as adatokkal összehasonlítva, a középfokú oktatásban az 50 éves vagy annál idősebb tanárok aránya átlagosan 1,8 százalékponttal nőtt, bár a növekedés mértéke Finnországban, Németországban, Írországon és az Egyesült Királyságban több mint 4 százalékpont.

A diákok tanulási körülményei és a tanárok munkakörülményei

- Az alapfokú oktatásban az átlagos osztálylétszám 22 fő, de ez országonként jelentősen eltér: Koreában ez az érték 36 fő, míg Görögország, Izland és Luxemburg esetében ennek kevesebb, mint fele.
- Az OECD-országokban a 9–11 év közötti diákoknak kötelező oktatás formájában átlagosan évi 813 órájuk van, míg évi 840 óra a tervezett tantermi oktatási idő. A 12–14 év közötti korcsoportnak éves szinten már majdnem százszal több órája van. Az országok között átlagosan az oktatás nyelvén olvasás és írás, a matematika és a természettudományos tantárgyak a kötelező óraszám mintegy felét teszik ki a 9–11 éves korcsoportban, és 41%-ot a 12–14 évesek esetében. Az iskolák, a helyi és regionális hatóságok tanmenetbe és órarendbe való beleszólásának foka országonként jelentősen eltér.
- A pályafutásuk közepén álló alsó tagozatos középiskolai tanárok fizetése széles sávban mozog: a skála a magyarországi és szlovákiai 10.000 amerikai dollárnál kevesebb összegű fizetésektől egészen a 40.000 amerikai dollárt is meghaladó német, japán, koreai, svájci és egyesült államokbeli fizetéseikig terjed, vásárlóerő- paritásban kifejezve. A középiskolai tanárok azonban általában kevesebbet keresnek, mint a baccalaureatusi vagy ennél magasabb egyetemi szintű fokozattal rendelkező várostervezők, kultúrmérnökök vagy köztisztviselők.
- Az 1996 és 2001 közötti ötéves időszakban a tanári fizetések általában az egy főre eső GDP növekedésénél lassabb ütemben nőttek, kivéve a Cseh Köztársaságban, Olaszországban, Japánban, Mexikóban és Új-Zélandon.
- Az állami általános iskolákban az éves tanítási órák száma átlagosan 792 óra, de az OECD-országokban ez az óraszám 605 és 1139 között mozog. A tanítási órák számának átlaga a középiskolai alsó tagozat esetében 714, de az OECD-országokban ez a szám 553 órától 1182 óráig terjed. A tanárok munkaidejének szabályozása országonként változó. A legtöbb országban hivatalosan a tanároknak egy meghatározott óraszámot kell ledolgozniuk, de vannak olyan országok is, ahol a heti tanítási időt tanórákban határozzák meg.

A diákok határokon átívelő mozgása

- 1998 és 2001 között 16%-kal nőtt az OECD-térségben beiratkozott külföldi diákok száma.
- Az OECD-térségben tanuló összes diák 71%-át öt ország (Ausztrália, Franciaország, Németország, az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok) fogadja.
- Abszolút számokban az OECD-országokból felvett tanulók legnagyobb százalékát a görög, japán, koreai és török diákok teszik ki. A kínai és délkelet-ázsiai diákok alkotják a nem OECD-országokból származó diákok többségét.

A tanulói teljesítménnyel összefüggő tényezők

- A tanulók olvasáskultúra terén nyújtott teljesítménye szorosan összefügg azzal, hogy milyen mértékben tudják ellenőrizni saját tanulásukat. A diákok olvasáskultúrában nyújtott teljesítményét jelentősen befolyásoló tényezők, hogy hisznek-e a cél megvalósíthatóságában, rendelkeznek-e a cél eléréséhez szükséges forrásokkal, valamint elhiszik-e, hogy megéri energiát befektetni a cél érdekében.
- A sokféle nyomtatott anyagot olvasó tizenöt évesek – nem meglepő módon – sokkal gyakorlottabbak az olvasásban azoknál a társaiknál, akik korlátozott számú nyomtatott anyagot olvasnak. A folyóiratok, újságok és képregények – az iskola által a regényeknél talán kevesebbre tartott olvasmányok – napi rendszerességű olvasása, legalábbis bizonyos kulturális vonatkozásban, hatékony módja, hogy a tanuló gyakorlott olvasóvá váljék.
- Nem csak a tanulók olvasási teljesítmény, hanem az olvasás gyakorisága is jelentősen eltér az egyes országokban. A két szélsőérték Finnország, ahol ez az érték a legmagasabb, és Belgium, Németország, valamint Spanyolország, ahol a legalacsonyabb. Általában a lányokat lényegesen jobban lefoglalja az olvasás, mint a fiúkat. A lányok az olvasás terén majdnem minden országban a fiúknál sokkal nagyobb jártasságról tettek tanúbizonyságot. A matematika esetében viszont épp fordított a helyzet.
- Azok a tizenöt évesek, akiknek a legalacsonyabb foglalkozási státuszúak a szülei, de nagyon gyakran olvasnak, jobb olvasási pontot szereznek, mint azok a diákok, akiknek szülei magas vagy közepes foglalkozási státusszal rendelkeznek ugyan, de nem gyakorlott olvasók. A gyakran olvasó diákok mindegyike olyan magas pontszámot kap olvasáskultúrájára, ami jelentősen meghaladja az OECD-átlagot, függetlenül szülei foglalkozási háttérétől.
- Az oktatási intézményekre fordított kiadások alacsony szintje nem jár automatikusan rosszabb minőségű oktatási szolgáltatásokkal. Ausztráliában, Finnországban, Írországon, Koreában és az Egyesült Királyságban például az alapfokú és középiskolai alsó tagozatos oktatás esetében mérsékeltek az egy főre jutó oktatási kiadások, mégis a tizenöt éves tanulók fő tantárgyakban nyújtott teljesítménye alapján ezek a legnagyobb teljesítményszinttel rendelkező OECD-országok közé tartoznak.

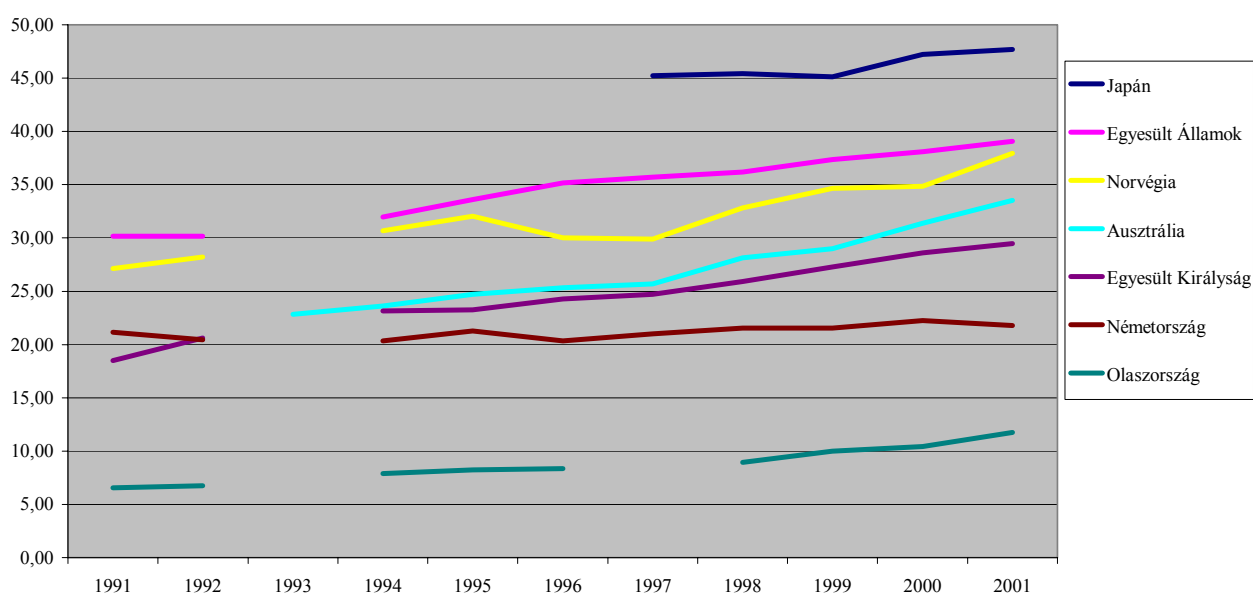
Az oktatási beruházások megtérülése

- A munkaerőpiaci részvételi ráták a legtöbb OECD-országban nőnek a tanulmányi előmenetellel. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők munkaerőpiaci részvételi aránya – nagyon kevés kivételtől eltekintve – jelentősen meghaladja a középiskolai felső tagozatot végzettekét. A férfiak esetében a középiskolai felső tagozatot végzettek és az ilyen végzettség nélküliek munkaerőpiaci részvételi arányában különösen jelentős eltérés érzékelhető.
- A középiskolai felső tagozatnál alacsonyabb végzettségű nők munkaerőpiaci részvételi aránya rendkívül alacsony. A felsőfokú végzettségű nők esetében ez az arány négy ország kivételével mindenhol megközelíti vagy meg is haladja a 80%-ot, viszont – egy országot kivéve – még így is alulmarad a férfiakéval szemben.
- A tanulás és a jövedelem pozitív kapcsolatban áll egymással. A középiskolai felső tagozatos és a középiskolát követő, de nem felsőfokú oktatás több országban olyan töréspontot alkot, amelyet meghaladó tanulmányok különösen magas anyagi előnnyel járnak. A felsőfokú végzettségűek az

összes országban lényegesen többet keresnek, mint a középiskolai felső tagozatot végzettek, vagy a középiskolánál magasabb, de nem felsőfokú végzettségűek. A felsőfokú és a középiskolai felső tagozatos végzettségűek közti jövedelemkülönbség általában sokkal jelentősebb, mint a felső és alsó középiskolai, vagy annál alacsonyabb végzettségűek közt.

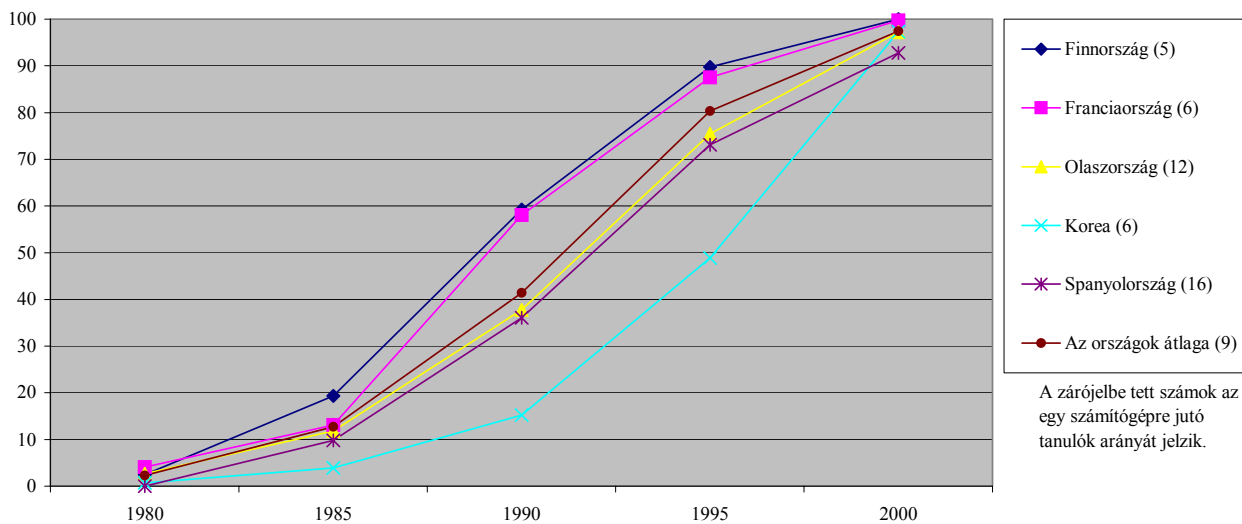
- A gazdasági növekedés hajtóerejét vizsgáló elemzés azt mutatja, hogy a legtöbb OECD-országban az egy főre jutó GDP-növekménynek legalább a fele a munka hatékonyságának növekedéséből ered. A munka termelékenysége többféleképpen növelhető és a humántőke kulcsszerepet játszik ebben az egyenletben: a humántőke nem pusztán egy betáplált adat, amely kapcsolatot teremt az összteljesítmény és a produktív ráfordítások között, hanem a technológiai fejlődési ráta meghatározója is. Az OECD-térségben a becslések szerint plusz egy évnyi oktatásnak nagyságrendileg 6% a gazdasági teljesítményre gyakorolt hosszú távú hatása.

1. diagram. A 25–34 év közötti felsőfokú végzettségűek a népesség százalékában
(kiválasztott országok)

Forrás: *Education at a Glance 2003*, A2.4. Táblázat

2. diagram. A számítógépes alkalmazásokhoz való hozzáféréssel* rendelkező középiskolai felső tagozatos diákok százalékos aránya a megjelölt években (és az egy számítógépre jutó diákok száma 2000-ben)

Forrás: Education at a Glance 2003, D3.1. Táblázat

*Azokban az iskolában, ahol az általános szövegszerkesztő és táblázatkezelő alkalmazások oktatási, tanulási eszközként, vagy tervezési, szervezési illetve tanulmányi eredmény értékelési céllal bevezetésre kerültek.

Az eredeti, angol nyelvű kiadvány tartalomjegyzéke

(függelékek, keretes megjegyzések listája, táblázatok és diagramok nélkül)

Bevezetés

- A „Pillantás az oktatásra” 2003-as kiadása
- Tartalom és kiemelt témák
- További források

Olvasói útmutató

A Fejezet: Az oktatási intézmények teljesítménye és a tanulás hatása

- A1 A jelenlegi középiskolai felső tagozatos végzési arány és a felnőtt népesség tanulmányi előmenetele
- A2 A jelenlegi felsőfokú végzések és a illetve a felsőfokú képzés „túlélési” aránya, valamint felnőtt népesség tanulmányi előmenetele
- A3 A végzetek tanulmányi terület szerint
- A4 A 4. osztályos tanulók olvasáskultúrája
- A5 A tizenöt évesek olvasáskultúrája
- A6 A tizenöt évesek matematikai és természettudományi ismeretei
- A7 Hogyan különbözik iskolánként a tanulmányi teljesítmény?
- A8 A tizenöt éves olvasók jellemzői
- A9 Az olvasás mint elfoglaltság a tizenöt évesek körében
- A10 A tizenöt évesek önálló tanulása
- A11 A tanulói teljesítmény nemek közti különbségei
- A12 Munkaerőpiaci részvétel a tanulmányi előmenetel szintje szerint
- A13 Az oktatásban, foglalkozásban és foglalkozás nélkül várhatóan eltöltött évek száma a 15–29 éves korcsoportban
- A14 A jövedelmek és a tanulmányi előmenetel
- A15 Az oktatás megtérülése: a humántőke és a gazdasági növekedés közti összefüggés

B Fejezet: Az oktatásba befektetett pénzügyi és humán erőforrások

- B1 Az egy tanulóra jutó oktatási kiadás
- B2 Az oktatási intézményekre költött kiadás a GDP viszonylatában
- B3 A magán- és közberuházások egymáshoz viszonyított aránya az oktatási intézményekben
- B4 Az oktatásra fordított összes közkiadás
- B5 A tanulók és háztartások állami hozzájáruláson keresztül történő támogatása
- B6 Intézményi ráfordítások szolgáltatás- és erőforrás-kategóriáinként

C Fejezet: Az oktatás hozzáférhetősége, részvétel és előmenetel

- C1 Az iskolába jelentkezők és a felvettek aránya
- C2 A felsőoktatásba való bejutás és a felsőoktatásban várhatóan eltöltendő évek száma, valamint a középfokú oktatásban való részvétel
- C3 Külföldi diákok a felsőoktatásban
- C4 A fiatal népesség oktatási és foglalkozási státusza
- C5 Az alacsony iskolai végzettségű fiatal népesség helyzete

D Fejezet: A tanulási környezet és az iskolai szervezet

- D1 Tervezett teljes tanulmányi idő az alap- és középfokú oktatásban
- D2 Osztálylétszám és tanár-diák arány
- D3 Az információs és kommunikációs technológiának a tanárok és diákok által történő használata
- D4 Tanárképzés és a tanárok szakmai fejlődése
- D5 Tanári fizetések az állami alap- és középfokú oktatásban
- D6 Tanítási idő és a tanárok munkaideje
- D7 A tanárok és az oktatásban foglalkoztatott munkavállalók kor és nem szerinti eloszlása

Ez az *Áttekintés* egy OECD kiadvány kivonatos fordítása, mely eredeti formájában a következő angol és francia címen került publikálásra:

Education at a Glance: OECD Indicators – 2003 Edition

Regards sur l'éducation: les indicateurs de l'OCDE – Édition 2003

Vers des emplois plus nombreux et meilleurs

© 2003, OECD

Az OECD kiadványai és az *Áttekintések* a www.oecd.org/bookshop/ címen állnak rendelkezésre.

*Írja be az „overview” szót a „Title search” mezőbe az Online Könyvesbolt honlapján vagy írja be a könyv angol címét (az *Áttekintések* az eredeti angol nyelvű könyvhöz vannak csatolva).*

Az *Áttekintések* készítését a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság jogi és fordítási csoportja végzi

E-mail: rights@oecd.org / Fax: +33 1 45 24 13 91

© OECD, 2003

Ez az *Áttekintés* abban az esetben reprodukálható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.